

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

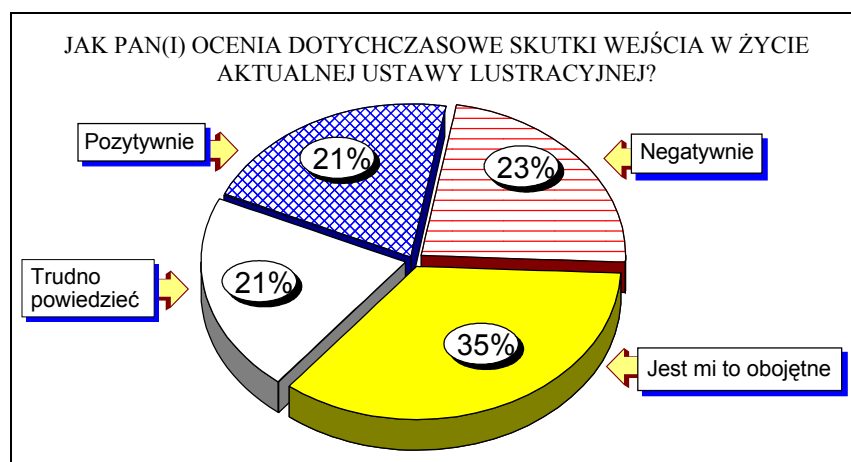
BS/89/99

POLACY O LUSTRACJI I USTAWIE LUSTRACYJNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '99

- Z upływem czasu rośnie odsetek osób sądzących, że służby specjalne PRL nie zbierały żadnych informacji na ich temat. Jednocześnie maleje liczba ankietowanych, którzy deklarują, iż chcieliby zobaczyć swoje akta zebrane przez te służby w okresie PRL (półtora roku temu było ich 43%, obecnie - 28%).
- Ponad połowa badanych (53%) uważa, że osoby, które w przeszłości współpracowały z SB, a obecnie pełnią ważne funkcje w państwie, powinny być usunięte ze stanowisk. Więcej niż co czwarty (28%) nie widzi takiej konieczności. Większość respondentów (58%) opowiedziała się za tym, by osoby, wobec których zostanie wszczęte postępowanie przed Sądem Lustracyjnym, zrezygnowały na czas jego trwania z pełnionych funkcji publicznych.
- Dobre i złe opinie o funkcjonowaniu obecnej ustawy lustracyjnej równoważą się, jednak najwięcej badanych ma do tej kwestii stosunek obojętny.

- Najczęstszym argumentem przemawiającym za obecną ustawą jest to, że w ogóle umożliwia ona uruchomienie procedury lustracyjnej. W nieskrępowanych wypowiedziach ankietowanych dominował wątek demaskatorski - stwierdzano, że umożliwia ona przeświecenie klasy politycznej i poznanie prawdy o politykach.
- W wypowiedziach respondentów krytykujących działanie ustawy lustracyjnej pojawiły się dwa odrębne wątki: negatywny stosunek do lustracji w ogóle oraz kontestowanie przyjętej przez parlament wersji ustawy lustracyjnej - ze względu na jej nieefektywność, połowiczność i spóźnienie.

Sprawa lustracji co jakiś czas powraca na pierwsze strony gazet. Przyczyną jest nie tylko systematyczne publikowanie w Monitorze Polskim (zgodnie z obowiązującą ustawą) oświadczeń lustracyjnych osób przyznających się do służby w organach bezpieczeństwa lub tajnej współpracy z nimi. Zainteresowanie mediów nieustannie podtrzymują niektórzy politycy wysuwający oskarżenia m.in. pod adresem premiera. Łatwość stawiania zarzutów na forum publicznym i używania lustracji jako narzędzia w działalności politycznej wywołała dyskusje na temat obowiązującej ustawy lustracyjnej. W majowym sondażu¹, oprócz pytań umożliwiających analizę zmian w postrzeganiu tej kwestii, zadaliśmy też ankietowanym pytania o ich stosunek do obowiązującej ustawy lustracyjnej.

TO MNIE NIE DOTYCZY

Z upływem czasu rośnie odsetek respondentów, którzy sprawy lustracji nie odnoszą już bezpośrednio do siebie. Obecnie już trzy piąte ankietowanych sądzi, że służby specjalne PRL nie zbierały żadnych materiałów na ich temat. Tylko 28% badanych deklaruje chęć wglądu do swoich akt zgromadzonych przez te służby. Tymczasem jeszcze półtora roku temu było ich 43%.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (108), 6-12 maja ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1074).

Tabela 1

Czy Pan(i) osobiście chciał(a)by zobaczyć swoje akta zebrane przez służby specjalne w okresie PRL?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XII '97	X '98	I '99	V '99
	w procentach			
Zdecydowanie tak	29	26	21	17
Raczej tak	14	12	12	11
Raczej nie	5	5	6	4
Zdecydowanie nie	5	6	5	3
Nie sądzę, aby służby specjalne PRL zbierały jakiegokolwiek akta na mój temat	42	47	54	60
Trudno powiedzieć	5	5	3	5

Zainteresowanie własnymi aktami gromadzonymi przez służby specjalne częściej deklarują mężczyźni niż kobiety, rośnie ono także wraz z poziomem wykształcenia². Materiały zebrane przez te służby są czymś zajmującym przede wszystkim dla mieszkańców największych aglomeracji - blisko połowa spośród nich chciałaby je obejrzeć. Z grup społeczno-zawodowych wyróżniają się badani pracujący na własny rachunek (co drugi z nich przejawia takie zainteresowanie), a także kadra kierownicza i inteligencja oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (co trzeci chciałby mieć wgląd do swoich akt).

Możliwość obejrzenia dokumentów służb specjalnych na swój temat jest dużo bardziej atrakcyjna dla osób o prawicowych poglądach politycznych (41%) niż dla pozostałych. W potencjalnych elektoratach najbardziej zainteresowani są tym zwolennicy UW (48%) oraz AWS (40%), wyraźnie mniej natomiast badani deklarujący poparcie dla PSL (28%) i SLD (23%).

LUSTRACJA A PEŁNIENIE FUNKCJI PUBLICZNYCH

Ponad połowa ankietowanych uważa, że osoby, które w przeszłości współpracowały z SB, a obecnie pełnią ważne funkcje w państwie, powinny być usunięte ze stanowisk. Więcej niż co czwarty badany nie widzi takiej konieczności. Jednak tolerancja dla byłych

---

² Zob. tabele aneksowe.

współpracowników SB wydaje się zwiększać. W roku '94 blisko trzy czwarte respondentów widziało konieczność usuwania takich osób ze stanowisk publicznych, w kolejnych latach liczba ich się zmniejszała.

Tabela 2

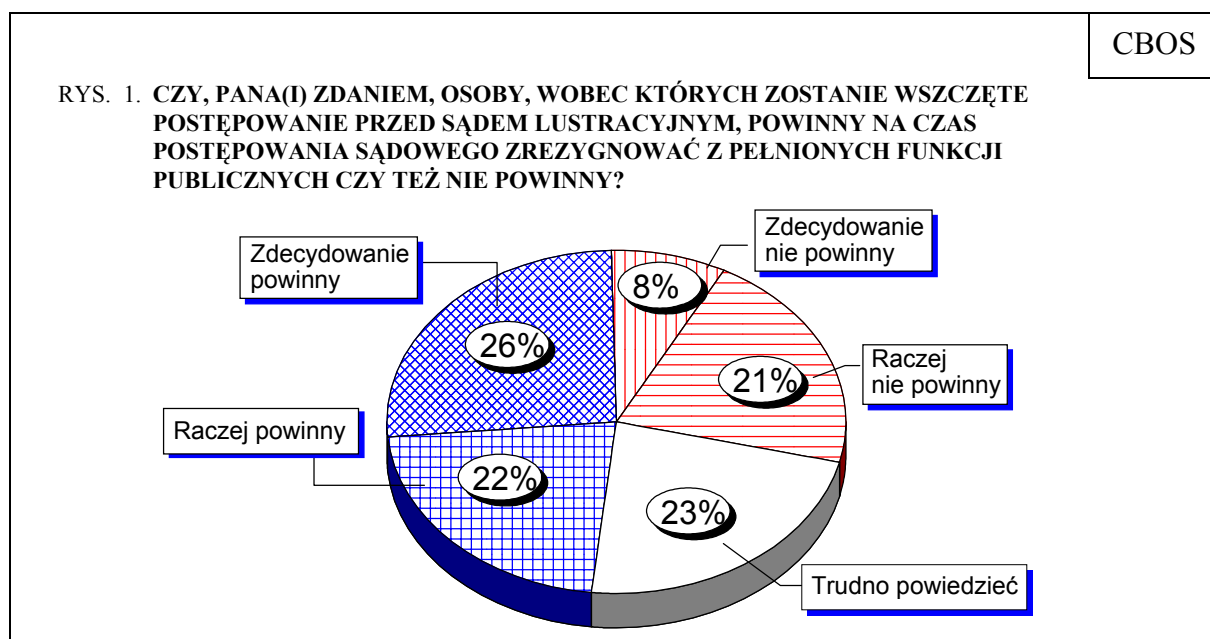
Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące ważne funkcje w państwie, które w przeszłości współpracowały z SB:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	VI '94	II '96	XII '96	XII '97	V '99
	w procentach				
- powinny zostać usunięte ze stanowisk	72	67	59	62	53
- mogą pełnić nadal swoje funkcje	15	17	23	21	28
Trudno powiedzieć	13	16	18	17	18

Opinie w tej kwestii wyraźnie wiążą się z poglądami politycznymi ankietowanych. Konieczność usuwania ze stanowisk publicznych osób współpracujących niegdyś ze służbami specjalnymi dostrzegają osoby o prawicowych (silniej) i centrowych (słabiej) poglądach politycznych. Natomiast badani utożsamiający się z lewicą mają na ten temat podzielone opinie. Zależność tę jeszcze wyraźniej widać wśród potencjalnych wyborców poszczególnych ugrupowań politycznych. Za usuwaniem byłych współpracowników SB są najczęściej zwolennicy AWS i UW, wyborcy PSL mają na ten temat podzielone opinie, natomiast wśród osób deklarujących chęć głosowania na SLD przeważa pogląd, że nawet współpraca z SB nie powinna stać na przeszkodzie w pełnieniu ważnych funkcji w państwie.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące ważne funkcje w państwie, które w przeszłości współpracowały z SB:		
	powinny zostać usunięte ze stanowisk	mogą nadal pełnić swoje funkcje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS	80	12	9
UW	68	28	4
PSL	33	35	32
SLD	39	50	11
Nie zamierzający głosować	56	30	14

Ostatnio wraz z pojawieniem się oskarżeń wobec premiera powróciła kwestia statusu osób, wobec których wszczęta zostanie procedura lustracyjna, a które z racji zajmowanego stanowiska powinny być pod tym względem poza wszelkim podejrzeniem. Zapytaliśmy ankietowanych, czy zgadzają się z propozycją działaczy AWS, by osoba poddana sprawdzaniu przez Sąd Lustracyjny zaprzestała na ten czas działalności publicznej i zawiesiła pełnienie funkcji publicznych. Niemal co drugi ankietowany (48%) opowiada się za tym rozwiązaniem i uważa, że osoby, wobec których zostanie wszczęte postępowanie przed Sądem Lustracyjnym, powinny na czas jego trwania zrezygnować z pełnionych funkcji. Przeciwnie zdanie na ten temat ma 29% respondentów.

Za czasową rezygnacją z funkcji publicznych osób sprawdzanych przez Sąd Lustracyjny opowiadają się najczęściej wyborcy AWS i UW, rzadziej - zwolennicy PSL. Najmniej restrykcyjni są respondenci zamierzający głosować na SLD, którzy nie mają w tej sprawie jednolitego stanowiska.

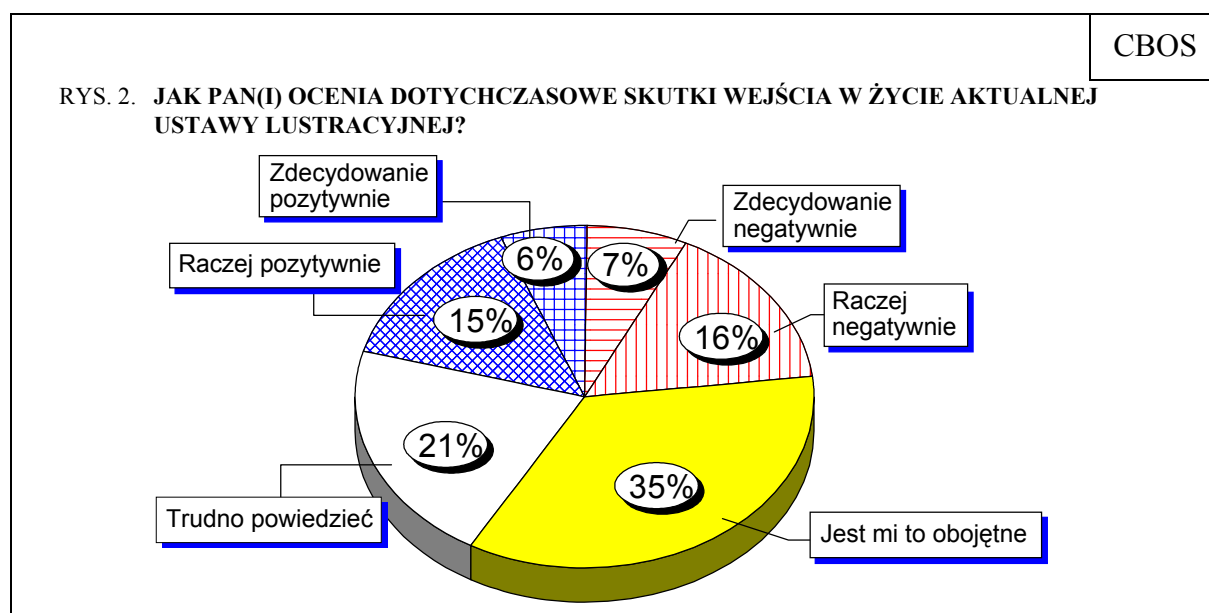
Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, osoby, wobec których zostanie wszczęte postępowanie przed Sądem Lustracyjnym, powinny na czas postępowania sądowego zrezygnować z pełnionych funkcji publicznych czy też nie powinny?		
	Powinny	Nie powinny	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS	60	27	13
UW	58	40	2
PSL	50	14	36
SLD	42	41	18
Nie zamierzający głosować	48	22	30

OCENY OBOWIĄZUJĄCEJ OBECNIE USTAWY LUSTRACYJNEJ

Wyrażenie opinii na temat funkcjonowania obecnej ustawy lustracyjnej okazało się dla ankietowanych dość trudne. Większość z nich (56%) nie umiała wypowiedzieć się w tej sprawie lub deklarowała stosunek obojętny.

Respondenci nieco zorientowani w tej problematyce nie mieli jednoznacznej opinii na ten temat. Zapewne wydarzenia związane z oskarżeniami wysuwanymi pod adresem premiera przyczyniły się do tego, że dotychczasowe skutki wejścia w życie tej ustawy oceniane są równie często pozytywnie (21%) jak krytycznie (23%).

Najbardziej krytyczni są wobec obecnej ustawy zwolennicy SLD i UW, stosunkowo najlepsze opinie mają o niej sympatycy AWS.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia dotychczasowe skutki wejścia w życie aktualnej ustawy lustracyjnej?			
	Pozytywnie	Negatywnie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
AWS	30	22	28	21
PSL	27	10	41	23
UW	26	42	14	18
SLD	14	43	31	13
Nie zamierzający głosować	20	15	45	20

Ankietowani odpowiadali też na pytanie otwarte, wyjaśniając, dlaczego oceniają działanie ustawy lustracyjnej pozytywnie lub negatywnie.

Wśród osób, które mają na ten temat dobre zdanie, najczęściej wypowiedzi dotyczyło tego, że istnienie ustawy lustracyjnej umożliwia przeświecenie klasy politycznej i poznanie prawdy o politykach (33%). W tego rodzaju wypowiedziach dominował wątek demaskatorski: „Chodzi o ty, żeby się dowiedzieć, kto kim jest”. „Wreszcie dowiemy się, jakich mamy polityków”. „Powinniśmy wiedzieć, kto nami rządzi”. Pojawiały się jednak również stwierdzenia, w których podkreślano specyfikę służby publicznej i wyjątkowość wymagań, jakie powinno się stawiać ludziom chcącym uprawiać politykę: „Ludzie mają prawo znać przeszłość, poglądy i działalność tych, którzy ich reprezentują, wiedzieć, kim byli i co robili kiedyś”.

Często poruszano też kwestie oczyszczających skutków, jakie przeprowadzenie lustracji będzie miało dla naszego życia politycznego. Mówiono zarówno o odsunięciu od władzy osób skompromitowanych współpracą ze służbami specjalnymi PRL (22%), jak i o możliwości wyjaśnienia wielu spraw i ogólnej poprawie atmosfery życia politycznego w kraju (8%). W wypowiedziach respondentów stosunkowo często pojawiał się także wątek dotyczący braku rozliczenia czasów PRL i znaczenia ustawy lustracyjnej jako aktu

sprawiedliwości, wyrównywania rachunków i uporządkowania przeszłości (17%). Dla niektórych zwolenników ustawy lustracyjnej procedura sprawdzania oświadczeń polityków jest także testem na ich prawdomówność (5%).

	CBOS
Uzasadnienia pozytywnych ocen dotyczących ustawy lustracyjnej	N=219
Prawda o politykach, prześwietlenie klasy politycznej - żeby wiedzieć, kto jest kim	33%
Podkreślenie dobroczynnych skutków - odsunięcie od władzy współpracowników służb specjalnych	22%
Porządek z przeszłością, rozliczenie krzywd, wymierzenie sprawiedliwości	17%
Oczyszczenie atmosfery politycznej, poprawa sytuacji w kraju	8%
Test prawdomówności polityków	5%
Opinie o realizacji i osobach lustrujących - wierzę tym, którzy sprawdzają	2%
Odwołania do sprawy premiera Buzka	1%
Wypowiedzi, na podstawie których można domniemywać, że respondenci nie wiedzą, co to jest lustracja	2%
Odpowiedzi ogólnikowe - ogólna aprobata	9%
Inna odpowiedź	3%
Trudno powiedzieć	7%
Odsetki nie sumują się do stu, gdyż badani mogli podać kilka uzasadnień.	

W wypowiedziach ankietowanych, którzy negatywnie ocenili działanie ustawy lustracyjnej w obecnej wersji, pojawiły się dwa odrębne wątki. Z jednej strony - krytycyzm respondentów wynikał z ich negatywnego stosunku do lustracji w ogóle. Z drugiej strony - kontestowanie przyjętej przez parlament wersji ustawy lustracyjnej wiązało się z negatywnym stosunkiem do tego właśnie projektu: ze względu na jego nieskuteczność, spóźnienie i połowiczność, a także dlatego, że - jak to ujął jeden z ankietowanych - „pełni ona funkcje zastępcze”. Większa część wypowiedzi krytycznych (blisko trzy piąte) wiązała się z odrzuceniem lustracji jako takiej lub obawami, że jej przeprowadzenie przyniesie krajowi więcej złego niż dobrego. Pozostałe dwie piąte wypowiedzi negatywnych dotyczyło braku skuteczności, powolnego działania lub połowiczności obecnej ustawy.

Wśród krytycznych wypowiedzi o ustawie, motywowanych negatywnym stosunkiem do lustracji jako takiej, najwięcej uwag dotyczyło domniemych złych skutków, jakie lustracja będzie miała dla życia publicznego, a więc obaw przez chaos, zamęt, zamieszaniem i atmosferą podejrzliwości, jakie może wprowadzić realizacja tej ustawy (27%). Przy tym nieznaczny odsetek respondentów odwoływał się do przykładu oskarżeń wysuwanych przez jednego z posłów wobec premiera.

		CBOS
Uzasadnienia negatywnych ocen dotyczących ustawy lustracyjnej		N=240
Negatywne skutki dla kraju i atmosfery życia politycznego - zamęt, chaos, zamieszanie		27%
Bo jest nieskuteczna, nie ma żadnych efektów, nie są wyciągane konsekwencje, pełni funkcje zastępcze		18%
Zarzuty merytoryczne: ustawa jest nieprecyzyjna, niejasne są zasady lustracji		16%
Będzie wykorzystywana do celów walki politycznej		13%
Negatywne skutki dla ludzi - wielu ludziom może zrobić krzywdę		13%
Trzeba wreszcie zamknąć przeszłość - wybaczyć, zapomnieć o tym, co było; nie da się sprawiedliwie osądzić przeszłości		11%
Jest spóźniona, zafałszowano już tyle dokumentów i spraw; akta współpracowników SB już dawno zostały usunięte		10%
Zbyt wolna, za długo się ciągnie		6%
Brak zaufania do osób lustrujących		2%
Przywoływany przykład sprawy premiera Buzka i oskarżeń posła Karwowskiego		2%
Odpowiedzi ogólnikowe lub stanowiące tylko wyraz negatywnych emocji		8%
Inna odpowiedź		4%
Trudno powiedzieć		2%
Odsetki nie sumują się do stu, gdyż badani mogli podać kilka uzasadnień.		

Stawiano także zarzuty merytoryczne samej ustawie - mówiono, że jest niedopracowana, nieprecyzyjna, umożliwia bezkarne formułowanie nieuzasadnionych oskarżeń (16%). W wypowiedziach ankietowanych pojawiał się też znany argument natury moralnej (13%) - tak przeprowadzana lustracja może wielu ludziom zrobić krzywdę, zbyt często bowiem publicznie wysuwane są wyłącznie pomówienia („Zbyt wiele oskarżeń nie jest

popartych dowodami”. „Oskarża się głośno, a przeprasza cicho”). Z argumentem tym wiąże się kwestia instrumentalnego traktowania lustracji przez niektórych polityków, nie jako aktu sprawiedliwości, ale wyłącznie jako narzędzia w walce politycznej (13%).

Część przeciwników ustawy używała także argumentu pragmatycznego - trzeba wreszcie zamknąć przeszłość, zaprzestać ciągłego oglądania się wstecz, wybaczyć, zapomnieć o tym, co było, i zająć się realnymi dzisiejszymi problemami (11%). Warto zauważyć, że ów wątek wybaczenia pojawiał się w wypowiedziach ankietowanych rzadziej niż przeciwny argument zwolenników ustawy, mówiący o tym, że dopiero lustracja jako akt sprawiedliwości umożliwi ostateczne zamknięcie spraw przeszłości.

Wśród wypowiedzi krytycznych wobec ustawy, nie wiążących się z odrzuceniem idei lustracji, najczęściej pojawiał się zarzut nieskuteczności i braku efektów jej działania (18%). Zdaniem tej grupy krytyków, obecne deklaracje o współpracy kończą się niczym, nic z tego nie wynika, nie są wyciągane konsekwencje wobec byłych współpracowników służb specjalnych, a cała ustawa lustracyjna w tej wersji jest tylko czynnikiem zastępczym blokującym przeprowadzenie prawdziwej lustracji. Jednocześnie powolność przyjętych procedur sprawia, że jest ona obliczona na dziesięciolecia i w sumie praktycznie stoi w miejscu (6%). W wypowiedzi co dziesiątego z krytyków pojawiał się także argument natury technicznej - rzetelnej lustracji nie da się przeprowadzić ze względu na stan archiwów i fakt, że wiele materiałów zostało zniszczonych, a znaczną część zafałszowano („Akta tych, którzy naprawdę współpracowali, już dawno zostały zniszczone”).

★

★

★

Upływający czas powoduje, że coraz mniej osób jest osobiście zainteresowanych sprawami lustracji. Być może fakt ten sprawi, że emocje narosłe wokół problematyki rozliczenia współpracowników służb specjalnych z czasów PRL będą stopniowo opadać. Z drugiej strony możliwe burze polityczne związane z przyjętymi procedurami sprawdzania oświadczeń lustracyjnych polityków są jeszcze zapewne przed nami.

Ponad połowa ankietowanych opowiada się za usuwaniem ze stanowisk publicznych byłych współpracowników SB pełniących obecnie ważne funkcje w państwie, choć społeczne oczekiwania w tym względzie nie są obecnie tak restrykcyjne jak przed kilkoma laty. Niemal co drugi badany uważa również, że osoby, wobec których zostanie wszczęte postępowanie przed Sądem Lustracyjnym, powinny na czas jego trwania zrezygnować z pełnionych funkcji publicznych.

Działanie obecnej ustawy lustracyjnej dla wielu ankietowanych pozostaje czymś trudnym do oceny lub też w ogóle ich nie zajmuje. Wśród interesujących się tymi kwestiami opinie na jej temat są podzielone.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy Pan(i) osobiście chciał(a)by zobaczyć swoje akta, zebrane przez służby specjalne w okresie PRL? 1 - Tak; 2 - Nie; 3 - Nie sądzę, aby służby specjalne PRL zbierały jakiegokolwiek akta na mój temat (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	7	60	5	1068
Płeć					
Mężczyźni	32	7	57	4	506
Kobiety	24	6	63	6	563
Wiek					
18-24 lat	19	4	72	5	151
25-34	23	4	68	5	189
35-44	36	7	53	4	209
45-54	33	8	56	3	211
55-64	28	8	57	6	137
65 lat i więcej	26	8	56	10	171
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	7	62	7	391
Miasto do 20 tys.	26	9	62	5	125
20 - 100 tys.	24	5	65	6	208
101 - 500 tys.	28	5	61	5	211
501 tys. i więcej mieszk.	47	10	41	1	134
Wykształcenie					
Podstawowe	23	4	64	9	313
Zasadnicze zawodowe	28	8	60	4	263
Średnie	32	6	60	3	397
Wyższe	31	15	49	6	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	34	10	50	5	77
Prac.umysł.niż.szczebła	34	6	60	0	109
Pracownicy fiz.- umysł.	31	2	62	5	93
Robotnicy wykwalifikowani	32	3	62	3	118
Robotnicy niewykwalifik.	23	5	68	5	40
Rolnicy	21	6	64	9	64
Pracujący na własny rach.	52	5	40	2	48
Bierni zawodowo					
Renciści	21	10	61	8	112
Emeryci	28	7	57	8	195
Uczniowie i studenci	15	8	76	2	70
Bezrobotni	26	6	60	8	89
Gospodynie domowe i inni	20	12	64	4	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	38	7	51	3	121
sekt. państw., publicznym	30	5	64	2	112
sp. właśc. pryw. i państwa	33	5	59	5	101
sekt. pryw. poza rolnict.	36	5	56	3	169
prywatnym gosp. rolnym	19	7	66	8	73
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	21	9	65	5	172
276 - 399	25	4	65	6	131
400 - 549	32	5	57	6	251
550 - 799	30	6	59	4	155
Powyżej 799 zł	33	8	55	3	150
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	5	64	6	357
Średnie	31	8	57	4	465
Dobre	27	7	60	6	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	35	6	53	6	71
Raz w tygodniu	28	7	60	5	540
1-2 razy w miesiącu	28	4	63	4	163
Kilka razy w roku	28	7	63	2	191
W ogóle nie uczestniczy	22	9	57	12	102
Poglądy polityczne					
Lewica	27	8	62	3	282
Centrum	29	7	62	3	266
Prawica	41	5	51	3	289
Trudno powiedzieć	12	7	67	13	230

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące obecnie ważne funkcje w państwie, które w przeszłości współpracowały ze Służbą Bezpieczeństwa: 1 - powinny zostać usunięte ze stanowisk; 2 - mogą pełnić nadal swoje funkcje

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	28	18	1071
Płeć				
Mężczyźni	58	30	12	509
Kobiety	49	27	24	563
Wiek				
18-24 lat	49	30	20	154
25-34	58	30	12	189
35-44	59	28	13	209
45-54	55	31	14	211
55-64	44	30	26	137
65 lat i więcej	49	21	29	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	46	31	23	391
Miasto do 20 tys.	52	35	13	126
20 - 100 tys.	51	31	18	208
101 - 500 tys.	61	22	16	212
501 tys. i więcej mieszk.	67	20	13	134
Wykształcenie				
Podstawowe	45	25	31	313
Zasadnicze zawodowe	51	33	17	263
Średnie	60	28	12	400
Wyższe	61	29	10	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	69	26	5	77
Prac. umysł. niż. szczebla	57	32	11	109
Pracownicy fiz.- umysł.	56	31	13	93
Robotnicy wykwalifikowani	65	27	8	118
Robotnicy niewykwalifik.	41	45	14	40
Rolnicy	48	21	32	64
Pracujący na własny rach.	78	16	6	50
Bierni zawodowo				
Renciści	42	29	30	112
Emeryci	51	24	25	195
Uczniowie i studenci	48	28	25	71
Bezrobotni	41	40	20	89
Gospodynie domowe i inni	46	28	26	52
Pracuje w:				
sferze budżetowej	61	31	8	121
sekt. państw., publicznym	63	30	7	112
sp. właśc. pryw. i państwa	63	27	10	102
sekt. pryw. poza rolnict.	57	30	12	169
prywatnym gosp. rolnym	45	24	31	73
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	44	31	26	172
276 - 399	55	30	15	131
400 - 549	55	31	14	251
550 - 799	57	28	14	155
Powyżej 799 zł	62	29	9	152
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	30	23	357
Średnie	56	25	18	467
Dobre	56	32	12	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	17	22	73
Raz w tygodniu	56	28	16	540
1-2 razy w miesiącu	52	27	21	163
Kilka razy w roku	52	30	17	193
W ogóle nie uczestniczy	38	36	26	102
Poglądy polityczne				
Lewica	43	45	12	285
Centrum	53	32	15	266
Prawica	71	18	10	289
Trudno powiedzieć	43	16	41	230

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, osoby, wobec których zostanie wszczęte postępowanie przed Sądem Łustracyjnym, powinny na czas postępowania sądowego zrezygnować z pełnionych funkcji publicznych czy też nie powinny?

(%)

	Powinny	Nie powinny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	29	23	1071
Płeć				
Mężczyźni	54	29	17	509
Kobiety	44	28	28	563
Wiek				
18-24 lat	44	33	23	154
25-34	61	21	18	189
35-44	54	31	16	209
45-54	47	34	19	211
55-64	45	28	27	137
65 lat i więcej	38	22	40	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	21	30	391
Miasto do 20 tys.	46	34	20	126
20 - 100 tys.	45	28	27	208
101 - 500 tys.	53	32	15	212
501 tys.i więcej mieszk.	49	39	12	134
Wykształcenie				
Podstawowe	41	19	40	313
Zasadnicze zawodowe	50	29	21	263
Średnie	53	32	15	400
Wyższe	55	39	7	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	39	5	77
Prac. umysł. niż. szczebla	55	40	5	109
Pracownicy fiz.- umysł.	54	28	18	93
Robotnicy wykwalifikowani	60	25	15	118
Robotnicy niewykwalifik.	47	33	20	40
Rolnicy	38	14	48	64
Pracujący na własny rach.	68	22	11	50
Bierni zawodowo				
Renciści	40	23	37	112
Emeryci	41	27	32	195
Uczniowie i studenci	40	34	26	71
Bezrobotni	45	26	28	89
Gospodynie domowe i inni	50	25	25	52
Pracuje w:				
sferze budżetowej	60	35	6	121
sekt. państw., publicznym	56	33	10	112
sp. właśc. pryw. i państwa	57	29	14	102
sekt. pryw. poza rolnict.	52	32	16	169
prywatnym gosp. rolnym	43	13	44	73
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	48	18	33	172
276 - 399	47	20	33	131
400 - 549	53	27	20	251
550 - 799	53	30	17	155
Powyżej 799 zł	50	38	12	152
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	28	29	357
Średnie	53	24	23	467
Dobre	48	37	15	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	51	22	27	73
Raz w tygodniu	50	26	24	540
1-2 razy w miesiącu	48	33	19	163
Kilka razy w roku	54	29	17	193
W ogóle nie uczestniczy	30	36	34	102
Poglądy polityczne				
Lewica	44	37	19	285
Centrum	55	27	18	266
Prawica	58	29	13	289
Trudno powiedzieć	36	17	47	230

Tabela 4. Jak Pan(i) ocenia dotychczasowe skutki wejścia w życie aktualnej ustawy lustracyjnej?

(%)

	Pozytywnie	Negatywnie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	23	35	21	1072
Płeć					
Mężczyźni	24	27	32	17	507
Kobiety	18	18	38	25	565
Wiek					
18-24 lat	19	25	35	21	154
25-34	24	23	37	16	189
35-44	32	18	33	16	211
45-54	16	27	32	25	210
55-64	17	30	31	22	137
65 lat i więcej	14	15	42	29	171
Miejsce zamieszkania					
Wieś	17	14	43	27	390
Miasto do 20 tys.	22	32	31	14	126
20 - 100 tys.	19	26	30	26	210
101 - 500 tys.	25	25	35	15	212
501 tys.i więcej mieszk.	30	31	23	16	134
Wykształcenie					
Podstawowe	12	10	48	30	312
Zasadnicze zawodowe	21	23	40	17	263
Średnie	25	27	28	20	400
Wyższe	33	46	12	9	98
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	45	11	7	79
Prac. umysł. niż. szczebla	27	30	30	13	109
Pracownicy fiz. - umysł.	24	17	47	11	93
Robotnicy wykwalifikowani	24	23	32	20	117
Robotnicy niewykwalifik.	13	12	40	34	40
Rolnicy	11	9	43	37	64
Pracujący na własny rach.	26	28	23	22	50
Bierni zawodowo					
Renciści	18	21	39	22	112
Emeryci	15	22	35	28	195
Uczniowie i studenci	19	28	32	22	71
Bezrobotni	17	16	47	20	89
Gospodynie domowe i inni	28	11	38	24	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	25	31	27	17	123
sekt. państw., publicznym	30	28	23	18	112
sp. właśc. pryw. i państwa	30	25	29	16	101
sekt. pryw. poza rolnict.	22	26	38	14	169
prywatnym gosp. rolnym	9	8	48	34	73
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	17	13	45	24	172
276 - 399	20	19	39	22	131
400 - 549	25	24	34	17	251
550 - 799	24	24	36	15	155
Powyżej 799 zł	24	31	26	19	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	20	40	22	358
Średnie	21	21	34	24	467
Dobre	24	29	31	16	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	10	39	29	73
Raz w tygodniu	23	20	32	26	539
1-2 razy w miesiącu	17	30	35	19	163
Kilka razy w roku	25	23	42	10	193
W ogóle nie uczestniczy	9	34	37	21	102
Poglądy polityczne					
Lewica	19	35	28	18	284
Centrum	24	20	38	18	266
Prawica	31	23	29	18	289
Trudno powiedzieć	8	10	49	34	230